

УДК 355.01(470:477):355.43/.432.1(477.54)"2022"
DOI: <https://doi.org/10.17721/1728-2640.2023.157.6>

Данило КОМАРОВ, полковник,
начальник відділу історії стратегії та оперативного мистецтва
ORCID ID: 0000-0003-2649-4056
e-mail: danila.colonel@gmail.com

ЗС України Центру досліджень воєнної історії Збройних Сил України, Київ, Україна

Дмитро КРУГЛЯК, д-р філософії, ст. лейтенант,
офіцер відділу історії стратегії та оперативного мистецтва
ORCID ID: 0000-0002-1780-5142
e-mail: dmytro.kruhliak@gmail.com

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна
ЗС України Центру досліджень воєнної історії Збройних Сил України, Київ, Україна

КОНТРАНАСТУПАЛЬНА ОПЕРАЦІЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ НА ХАРКІВСЬКОМУ НАПРЯМКУ У 2022 РОЦІ: ДОСВІД ТА СТРАТЕГІЧНЕ ЗНАЧЕННЯ

Вступ. Дослідження спрямоване на аналіз ключових факторів успішного контрнаступу Збройних сил України на Харківщині у 2022 р. та висвітлення його стратегічного значення. Розкрито передумови та контекст проведення Слобожанського контрнаступу, проаналізовано оцінки факторів успіху операції та її важливість для наступних подій.

Методи. Методологічна база дослідження ґрунтується на використанні широкого спектра аналітичних і публіцистичних джерел, порівняльному аналізі історичних контекстів, а також застосуванні проблемно-хронологічного методу.

Результати. Висвітлено перебіг подій, що передували, від втрати Росією наступального потенціалу у липні 2022 р. та переходу противника до оборони, до анонсованих українським військовим командуванням наступальних дій у Південно-Західній операційній зоні. Показано початок контрнаступальних дій ЗСУ на Херсонському напрямку та відповідний російський інформаційно-пропагандистський супровід. Розглянуто подальшу передислокацію російських підрозділів і відповідність їх розташування на Херсонщині та Харківщині. Зазначено ключові етапи Слобожанської наступальної операції, виокремлено два періоди: звільнення територій до та після форсування річки Оскіл. Також розглянуто ключові фактори результативності Харківського контрнаступу Збройних сил України. Названо три основні чинники успіху: ефективну дезінформаційну кампанію, інтенсивне руйнування російської логістики та системи управління та раптовість наступальної операції, яка була замаскована під оборонні та стабілізаційні дії. Підкреслено важливість ефекту несподіванки від місця нанесення удару ЗСУ. Проаналізовано реакцію провідних медіа та аналітиків на хід української офензиви, а також реакцію російських пропагандистських ресурсів. Відзначено, що успішні контрнаступальні дії та деокупація територій мали великий воєнно-політичний вплив. З військового погляду операція дала змогу українським військам зміцнити позиції, зайняти вигідні рубежі та уникнути важких вуличних боїв у містах. Політично успіх операції спонукає партнерів України діяти рішучіше та активніше підтримувати Україну.

Висновки. В підсумку підкреслено, що операцію було належним чином сплановано й реалізовано, привертаючи увагу наукового співтовариства до аналізу сучасної російсько-української війни.

Ключові слова: Слобожанська наступальна операція, збройна агресія російської федерації проти України, стратегія та оперативне мистецтво, контрнаступ, Харківська область.

Вступ

Нова фаза російсько-української війни, яка ознаменувалась повномасштабним вторгненням російських окупаційних військ у лютому 2022 р. – характерна масштабом бойових дій, залученням значної кількості сил і засобів та наслідками, зіставними з операціями часів Другої світової війни. Збройними силами України (ЗСУ) вдалось не тільки вистояти й не допустити захоплення ворогом столиці, а й спланувати і провести ряд контрнаступальних операцій у 2022 р. Однією з визначальних за своїм розмахом і важливістю стала Слобожанська наступальна операція (Слобожанський контрнаступ, Харківський контрнаступ, Балаклійсько-Куп'янська наступальна операція тощо), на яку зорієнтовано увагу цього дослідження. Основний акцент роботи зосереджено на вивченні успішного досвіду застосування військ на даному напрямку та стратегічних результатів проведеної операції. Безумовно, станом на сьогоднішній день контрнаступальна операція ЗСУ на Харківському напрямку у 2022 р. є малодослідженим питанням, однак повномасштабна війна триває і має тенденцію до переходу до позиційного протистояння (Залужний, 2023), а отже, потребує аналізу та застосування раніше набутого успішного досвіду звільнення окупованих територій.

Мета та завдання дослідження. Мета даного дослідження – встановити ключові чинники успішного наступу ЗСУ на Харківщині у 2022 р. та проаналізувати

його стратегічне значення. Основні завдання: охарактеризувати наявну джерельну базу, розглянути контекст проведення Слобожанського контрнаступу, проаналізувати наявні оцінки факторів успіху операції в джерелах та з'ясувати її стратегічне значення.

Методи

Методологічна основа даного дослідження ґрунтується на поєднанні кількох ключових методологічних підходів. Насамперед це залучення широкого кола аналітичних і публіцистичних джерел, зумовлене, з одного боку, відсутністю розлогої історіографії проблеми внаслідок сучасності подій, з іншого боку – необхідністю їх розгляду для розуміння характеру впливу описуваної війни на сприйняття сторонами та сучасниками. Використання джерел, які ґрунтувались на офіційних звітах, репортажах, військових донесеннях, відеоматеріалах і свідченнях очевидців подій безумовно потребує ретельної, як зовнішньої, так і внутрішньої критики. Другим важливим аспектом власне був аналіз інтерпретацій інформації від різних представників сторін і спостерігачів війни, що дало змогу визначити різноманітні підходи та перспективи дослідження. Крім того, було використано порівняльний аналіз історичних контекстів з метою порівняти події на сході України з аналогічними конфліктами в історії. Варто відзначити, що завдяки цьому підходу можна краще зрозуміти динаміку конфлікту та його вплив на регіональну та міжнародну політику. Також у

© Комаров Данило, Кругляк Дмитро, 2023

роботі застосовано проблемно-хронологічний метод, необхідність використання якого була зумовлена пошуком актуальних часових рамок висвітлюваних у нашому дослідженні подій.

Результати

Слобожанська наступальна операція нині недостатньо вивчена, тож наша робота базується здебільшого на кількох групах джерел, серед яких аналітичні доповіді, зокрема Інституту вивчення війни (ISW), Інституту репортажів про війну та мир (IWPR), численні публікації у засобах масової інформації (ЗМІ) України та світу, хронологічний інструментарій інтерактивних мап DeepState Map, DELTA, ISW тощо, використання яких потребує ретельного аналізу та зіставлення. Водночас варто відзначити, що вітчизняна історіографія цього питання за рік після згадуваних подій поповнилась такими комплексними роботами, як "Воєнно-історичний опис російсько-української війни" (Воєнно-історичний опис..., 2022) та "Рік війни за свободу: Воєнно-історичний нарис російсько-української війни (24.02.2022 – 24.02.2023)" (Рік війни..., 2023), що містять узагальнений зріз щодо воєнно-політичного, воєнно-економічного та воєнно-стратегічного становища сторін у досліджуваній період часу. На окрему увагу заслуговують роботи вітчизняних дослідників, що детально розкривають хід окремих етапів Харківського контрнаступу 2022 р. та систематизують історіографію розгляду даної проблематики (Харук, 2023).

Перш ніж говорити про фактори успіху наступальної операції, розглянемо контекст подій. Станом на серпень 2022 р. воєнно-стратегічна обстановка у Східній операційній зоні продовжувала залишатися стабільно складною, але контрольованою. Аналізуючи зміни в цій ситуації, можна відзначити, що серпень став першим місяцем повномасштабного вторгнення російської федерації на територію України, коли загарбникам не вдалося захопити жодного стратегічно важливого населеного пункту. Після успішних наступальних дій у липні противник перейшов до оборони практично на всьому фронті: регулярно намагався вести штурмові дії, однак спроби росіян здійснити контрнаступ не мали успіху. Водночас ворог продовжував нести значні втрати серед військовослужбовців і техніки (Воєнно-історичний опис..., 2022, серпень, с. 81). Тобто спроба виконання наміченого стратегічного завдання противника з виходу на адміністративні кордони Донецької та Луганської областей частково була здійснена – ворог окупував практично всю Луганщину та 65 % Донеччини, проте активні бойові дії вичерпали наступальний потенціал зс рф на Харківщині та змусили все частіше вдаватись до оборонних дій (Рік війни..., 2023, Кн. 2, с. 106).

Водночас українська влада і вище військове командування наприкінці серпня анонсували перехід до активних наступальних дій у Південно-Західній операційній зоні. Цьому передувала стабілізація обстановки та знищення низки ключових командних і логістичних пунктів ЗС РФ на Херсонському напрямку (Воєнно-історичний опис..., 2022, серпень, с. 82). Активні наступальні дії, удари високоточними ракетами та диверсійно-розвідувальні операції свідчили про початок контрнаступальних дій ЗСУ на даному напрямку. Ознакою переконливості наступальних дій ЗСУ на правобережній Херсонщині слугувала й розпочата міністерством оборони росії та російськими військовими блогерами інформаційна операція, спрямована переконати українське суспільство та західних союзників України у провалі наступу на Херсонщині, практично одразу після його запуску 29 серпня. Однак ще 31 серпня 2022 р. аналіти-

ки ISW підкреслювали, що "занадто рано оцінювати прогрес контрнаступу" (ISW, 2022, august 8).

Відчуваючи загрозу на південно-західній ділянці фронту, росія водночас почала передислоковувати свої елітні підрозділи, зокрема частини 1-ї гвардійської танкової армії із Харківщини до Херсонської області, чим залишила вразливою ділянку в понад 200 км фронту (IWPR, 2022, September 14, How Russia...). Натомість на Харківщині росіяни розмістили підрозділи 47-ї танкової дивізії та 27-ї окремої мотострілецької бригади, разом із артилерією 288-ї артилерійської бригади та підрозділами 2-го армійського корпусу з низьким морально-психологічним станом, доукомплектованого резервістами з окупованих районів Луганської області (Харук, 2023, с. 9).

Не зупиняючись детально на хронології бойових дій Слобожанської наступальної операції, докладно висвітленої у роботах вітчизняних (Харук, 2023) і зарубіжних дослідників (Strembski, 2022, с. 30–35; Batacchi, & Mottola, 2022, с. 25–33), узагальнимо ключові етапи її поступу. Дослідники виокремлюють два ключові етапи: перший – 6–12 вересня 2022 р. (рис. 1), період від переходу Збройних сил України в наступ до виходу на адміністративні кордони Харківської області та зайняття оборонного рубежу по лінії річки Оскіл, в результаті чого було звільнено близько 6000 км² (Радіо Свобода, 2022, "З початку вересня ЗСУ звільнили..." і 388 населених пунктів, та другого етапу – 13 вересня – 2 жовтня 2022 р. (рис. 2), за підсумком якого було форсовано річку Оскіл, зайнято плацдарми на східному березі річки, здійснено вихід на рубіж Ямпіль, Торське, вздовж річки Жеребець, Андріївка, Дворічне, відвойовано 99 населених пунктів Луганської та Донецької областей (Армія інформ, 2023, "Визволення Харківщини..."), чим не тільки деокуповано території, а й позбавлено росію пропагандистського аргументу про повний контроль над Луганщиною.

На нашу думку, основними чинниками успіху Харківського контрнаступу були, по-перше, успішна дезінформаційна кампанія, яка змусила противника передислокувати найбоєздатніші підрозділи в іншу операційну зону, по-друге, більш інтенсивне та глибоке руйнування російської логістики та системи штабів і командних пунктів, яке стало можливим за рахунок застосування новітніх західних озброєнь та, по-третє, безперечно, раптовість наступальної операції, вдало замаскованої під оборонні та стабілізаційні дії на Слобожанській ділянці фронту.

Ми припускаємо, що серед згаданих вище ключовим фактором успіху наступальної операції на Харківському напрямку все ж стала раптовість, маскуваність та ефект несподіванки від місця нанесення основного удару ЗСУ. Для кращого уявлення цього чинника, розглянемо реакцію провідних медіа та аналітиків на хід української офензиви.

Так, Інститут вивчення війни на початку вересня зосереджував усю увагу на чотирьох напрямках українського контрнаступу на Херсонщині, аналізуючи його результативність, руйнацію російської системи постачання та управління, а також риторику російських публічних заяв щодо його ефективності, лише побіжно згадуючи Харківський напрямок, на якому стабільно відбувались авіаційні удари та обстріли зі ствольної та реактивної артилерії. Починаючи з 6 вересня 2022 р., ISW почали приділяти більшу увагу Харківському напрямку (ISW, 2022, september 6), однак спершу сприйнявши контрнаступальні дії виключно як вдалу відповідь на передислокацію частини російських підрозділів на Херсонський напрямок.

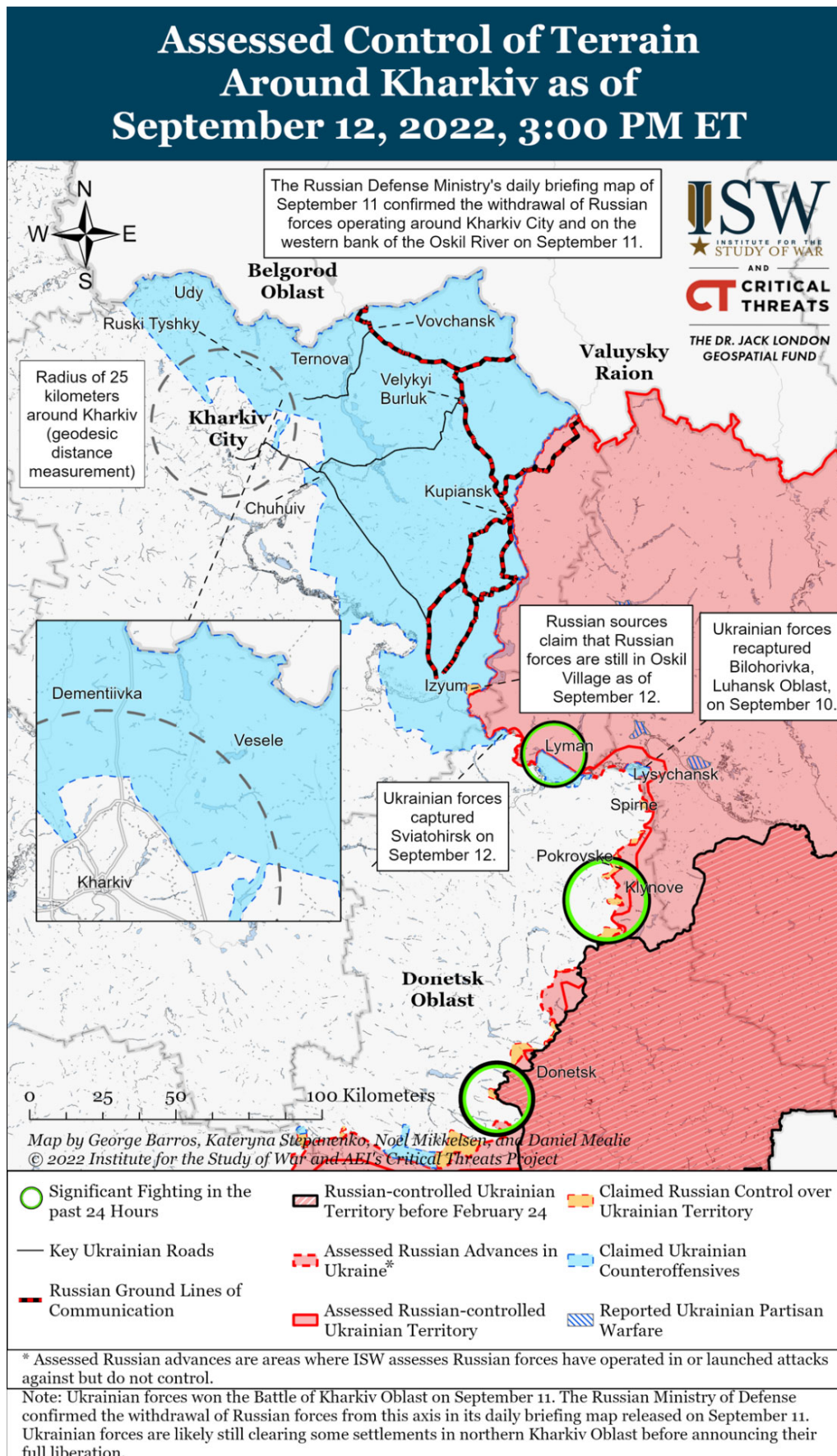

Рис. 1. Мапа контролю територій на Харківщині, 12 вересня 2022 р.

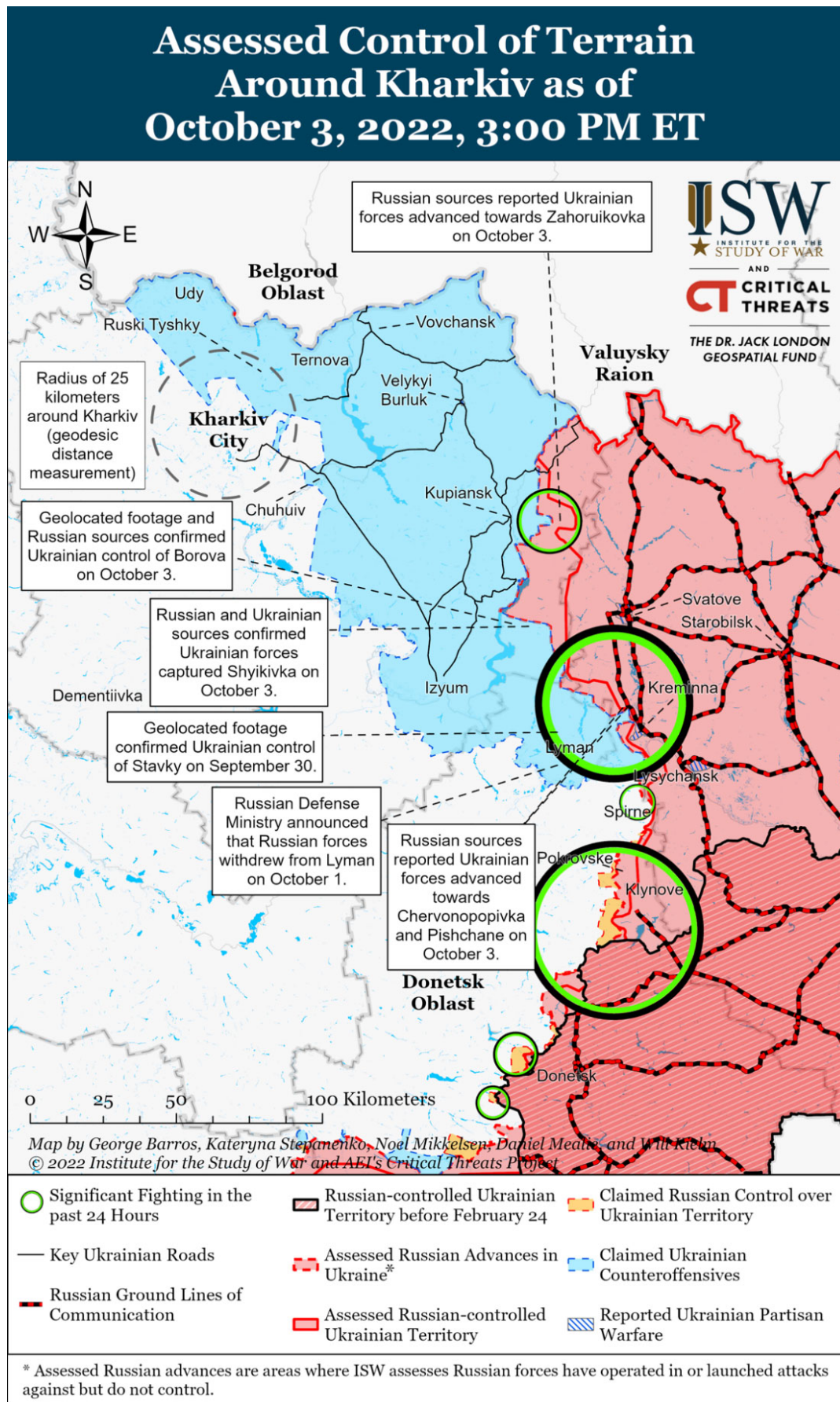

Рис. 2. Мапа контролю територій на Харківщині, 2 жовтня 2022 р.

А вже у статті за 13 вересня підкреслювалось, що стрімкий і несподіваний український наступ вперше від початку повномасштабного вторгнення змусив російську владу та пропагандистські ЗМІ визнати поразку та кинути у медіапростір твердження про планове перегрупування армії окупантів на вигідніші позиції (ISW, 2022, september 13). Тож ми бачимо, що стрімкість Харківського контрнаступу була несподіваною навіть для аналітиків, які прискількили стежили за характером бойових дій.

На важливості перших днів прориву наголошувалося також у статті The Washington Post: На початку вересня українські сили прокотилися сотнями квадратних миль, розгромивши росіян і здивувавши самих себе. Харківська наступальна операція показала неспроможність неуклоплектованих і недостатньо оснащених російських військ утримати територію на величезному фронті. Це шокувало Кремль і довело прихильників України, що вони не даремно витрачали мільярди на зброю та економічну допомогу (The Washington Post, 2022, "Inside the Ukrainian counteroffensive...").

Не варто оминати увагою і реакцію російських пропагандистських ресурсів, які пройшли шлях від висміювання наступальних дій ЗСУ на Херсонському напрямку в Південно-Західній операційній зоні, до розгубленості, мовчання через відсутність підготовленої офіційної позиції влади на швидкоплинне становище на фронті, та паніки від втечі та розгрому цілих російських підрозділів. Власне, щоб уникнути упередженості в оцінці реакцій російської сторони у нашому дослідженні, наведемо аналіз зміни риторики російських федеральних ЗМІ з наявних російських джерел. Так, російське опозиційне видання "Медиазона", яке не завжди є послідовним у висвітленні російської агресії проти України (Інститут демократії ім. Пилипа Орлика, 2023, "Своїх не кидає..."), а отже, не може претендувати на роль проукраїнського, засвідчило, що 6 вересня 2022 р. російський інфопростір заповнили сповіщення про початок українського контрнаступу, відсутність паніки та готовність відбивати удар у рядах зс рф, називаючи дії Сил оборони України дуже авантюрою операцією. 7–9 вересня 2022 р. риторика російських пропагандистів звелась до тактичної пастки, яку нібито підготували зс рф та заперечення стратегічного значення міст Ізюм, Балаклея та Куп'янськ, як і всієї наступальної операції. А вже 10–12 вересня 2022 р. російська пропаганда оперувала поняттями згортання та перекидання з метою виконання цілей війни, або так званої СВО (Медиазона, 2022, "От насмешки до растерянности..."). Отже, цілком показовою є неготовність пропагандистських ресурсів до місця, масштабу і характеру української наступальної операції, що свідчить про успішне та професійне маскування останньої.

Дискусія і висновки

Стратегічне значення Слобожанської наступальної операції важко переоцінити. Успішні контрнаступальні дії та деокупація територій мали ряд далекосяжних наслідків. У суто військовому вимірі – відбулося однозначне перехоплення стратегічної ініціативи українським військом на полі бою, що дало змогу зміцнити позиції, зайняти вигідні для подальшого наступу рубежі та відвести лінію бойового зіткнення подалі від густонаселених міст сходу України, уникнувши завдяки раптовим діям ще більших руйнувань і важких вуличних боїв у містах Харківщини.

Так само вагомим було й політичне значення військових успіхів. Як бачимо з вищезгаданих джерел – ефективність наступальних дій на Харківському напрямку у

2022 р. спонукала партнерів України діяти більш рішуче та повірити у здатність нашої держави не тільки встояти перед російською навалою, але й проводити планомірні ефективні контрнаступальні дії, що неодмінно позначилось на обсягах військово-технологічної та макрофінансової допомоги Україні (The Guardian, 2022, "Ukrainian counter-offensive...").

Слобожанська наступальна операція спричинила безумовно й потужний морально-психологічний вплив, як всередині країни так і на ворога. З одного боку, Збройні сили України отримали значний успішний бойовий досвід та укріпили віру населення окупованих територій у безальтернативності звільнення та перемоги у війні, необхідності продовжувати боротьбу та консолідуватись. Водночас ворог зазнав нищівної поразки та був змушений вдаватись до екстремних заходів, аж до часткової мобілізації, а колаборанти на всіх окупованих територіях відчули неминучість відповідальності за вчинені злочини.

Підсумовуючи, можна відзначити, що Слобожанська наступальна операція була належним чином спланована і реалізована. Українському командуванню вдалося ввести противника в оману щодо своїх намірів, змусивши його переміщати частину військ із Харківщини на Херсонщину. Сам наступ базувався на взаємодії важких танкових і механізованих підрозділів з легкими моторизованими рейдовими групами за активної підтримки далекобійної артилерії та ракетно-артилерійських комплексів. Таке поєднання зусиль дало змогу українським військам досягти великих успіхів за короткий період, а результати успішної операції мали суттєвий вплив на воєнно-стратегічну та політичну обстановку.

Наостанок варто зазначити, що практичне значення даного огляду полягає не тільки у відтворенні та аналізі подій, а й приверненні уваги наукового співтовариства до вивчення аспектів сучасної російсько-української війни, пошуку історичних аналогій та наукового висвітлення повномасштабної війни, яка нині відбувається не тільки на полі бою, а й в інформаційній площині.

Внесок авторів: Данило Комаров – концептуалізація, методологія, валідація даних; Дмитро Кругляк – написання, перегляд і редагування.

Список використаних джерел

- Авраменко, І. (2023, 16 листопада). *Своїх не кидає: "хороше" російське видання "Медиазона" нищечком просуває тези кремлівської пропаганди*. Інститут демократії ім. Пилипа Орлика. <https://idpo.org.ua/articles/5614-svo%D1%97x-ne-kidaye-xoroshe-rosiiske-vidannya-mediazona-nishhechkom-prosuvaye-tezi-kremliivsko%D1%97-propagandi.html>
- Армія інформ. (2023, 6 вересня). *Визволення Харківщини у вересні-жовтні 2022 року: перша річниця переможного Слобожанського наступу ЗСУ*. <https://armyinform.com.ua/2023/09/06/vyzvolennya-harkivshhyny-u-veresni-zhovtni-2022-roku-persha-richnycza-peremozhnogo-slobozhanskogo-nastupu-zsu/>
- Воєнно-історичний опис російсько-української війни (вересень 2022 р.). (2022).
- Воєнно-історичний опис російсько-української війни (серпень 2022 р.). (2022).
- Радіо свобода. (2022, 12 вересня). *Звільнення території України*. <https://www.radiosvoboda.org/a/news-zelenskyy-zvilnennya-terytoriya-ukrayiny/32030434.html>
- Рік війни за свободу: Воєнно-історичний нарис російсько-української війни (24.02.2022 – 24.02.2023). (2023). У 4 кн. (Кн. 2). Піра-К.
- Ромашова, О. (2022, 12 вересня). *От насмешки до растерянности. Как федеральные каналы говорили (и молчали) о контрнаступлении ВСУ на прошлой неделе*. Медиазона. <https://zona.media/article/2022/09/12/iv>
- Харук, А. (2023). Слобожанська наступальна операція: передумови і перший етап (6–12 вересня 2022 р.). *Український історичний журнал*, 1 (568), 5–19. <https://doi.org/10.15407/ukristj.568.01.005>
- Batacchi, P., & Mottola, A. (2022). Putin in difficoltà e lo spettro nucleare. *Rivista Italiana Difesa*, 11, 25–33 [in Italian].

ISW: Institute for the Study of War. (2022). *Russian offensive campaign assessment*, august 8, 2022. <https://www.understandingwar.org/backgrounder/russian-offensive-campaign-assessment-august-8>

ISW: Institute for the Study of War. (2022). *Russian offensive campaign assessment*, september 6, 2022. <https://www.understandingwar.org/backgrounder/russian-offensive-campaign-assessment-september-6>

ISW: Institute for the Study of War. (2022). *Russian offensive campaign assessment*, september 13, 2022. <https://www.understandingwar.org/backgrounder/russian-offensive-campaign-assessment-september-13>

IWPR: Institute for War & Peace Reporting. (2022). *How Russia Lost in Kharkiv Region*. <https://iwpr.net/global-voices/how-russia-lost-kharkiv>

Khurshudyan, I., Sonne, P., Morgunov, S., & Hrabchuk, K. (2022, December 29). *Inside the Ukrainian counteroffensive that shocked Putin and reshaped the war*. The Washington Post. <https://www.washingtonpost.com/world/2022/12/29/ukraine-offensive-kharkiv-kherson-donetsk/>

Strembski, M. (2022). *Wojna powietrzna nad Ukrainą 24 sierpnia – 23 września*. *Lotnictwo*. 10, 30–35 [in Polish].

The Guardian. (2022, September 10). *Ukrainian counter-offensive in north-east inflicts a defeat on Moscow*. <https://www.theguardian.com/world/2022/sep/10/ukrainian-forces-kupiansk-advances-north-east-russia-izyum>

Zaluzhnyi, V. (2023). Modern positional warfare and how to win in it. *The Economist*. https://infographics.economist.com/2023/ExternalContent/ZALUZHNYI_FULL_VERSION.pdf

References

Avramenko, I. (2023, 16 листопада). "Svoikh ne kydaye": The "good" Russian edition "Meduza" sneakily promotes the Kremlin's propaganda theses. *Pylyp Orlyk Institute of Democracy*. <https://idpo.org.ua/articles/5614-svo%D1%97x-ne-kidaye-xoroshe-rosijske-vidannya-mediazona-nishhechkomprouvaye-tezi-kremlivsko%D1%97-propagandi.html> [in Ukrainian].

Army inform. (2023, 6 вересня). *Liberation of the Kharkiv region in September-October 2022: the first anniversary of the victorious Sloboda offensive by the Armed Forces of Ukraine*. <https://armyinform.com.ua/2023/09/06/vyzvolennya-harkivshhyny-u-veresni-zhovtni-2022-roku-persharichnyczya-peremozhnogo-slobozhanskogo-nastupu-zsu/> [in Ukrainian].

Military-historical description of the Russian-Ukrainian war. (September 2022 p.). (2022) [in Ukrainian].

Military-historical description of the Russian-Ukrainian war. (August 2022 p.). (2022) [in Ukrainian].

Radio svoboda. (2022, 12 вересня). *Liberation of Ukrainian territory*. <https://www.radiosvoboda.org/a/news-zelenskyy-zvilnennya-terytorii-ukrayiny/32030434.html> [in Ukrainian].

Danilo KOMAROV, Chief of the Department of History, Colonel

ORCID ID: 0000-0003-2649-4056

e-mail: danila.colonel@gmail.com

Strategy and Operational Art at the Center for Military History Research of the Armed Forces of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Dmytro KRUHLIAK, PhD (Hist.), Officer of the Department of History, Senior Lieutenant

ORCID ID: 0000-0002-1780-5142

e-mail: dmytro.kruhliak@gmail.com

Taras Shevcneko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

Strategy and Operational Art at the Center for Military History Research of the Armed Forces of Ukraine, Kyiv, Ukraine

COUNTEROFFENSIVE OPERATION OF THE ARMED FORCES OF UKRAINE ON THE KHARKIV DIRECTION IN 2022: EXPERIENCE AND STRATEGIC SIGNIFICANCE

Background. This study aims to analyze the key factors behind the successful counteroffensive of the Ukrainian Armed Forces in Kharkiv in 2022 and highlight its strategic significance. The research reveals the prerequisites and context of the Slobozhanska counteroffensive, analyzes the assessments of the operation's success factors, and underscores its importance for subsequent events.

Methods. The methodological framework of the study relies on a wide range of analytical and journalistic sources, comparative analysis of historical contexts, and the application of problem-chronological methods.

Results. The article elucidates the sequence of events preceding the Ukrainian military's announced offensive actions in the South-Western operational zone. It delineates the onset of the Ukrainian Armed Forces' counteroffensive on the Kherson front and the corresponding Russian informational-propagandistic support. The subsequent relocation of Russian units and their deployment on the Kherson and Kharkiv fronts are also examined. The article identifies the key stages of the Slobozhanska offensive, distinguishing two periods: the liberation of territories before and after the crossing of the Oskil River. Furthermore, the study examines the key success factors of the Ukrainian Armed Forces' Kharkiv counteroffensive. The authors cite three main factors: a successful disinformation campaign, intensive disruption of Russian logistics and command systems, and the suddenness of the offensive operation, disguised as defensive and stabilizing actions. The authors emphasize the importance of the element of surprise in the Ukrainian Armed Forces' strike location. The reaction of leading media and analysts to the course of the Ukrainian offensive, as well as the response of Russian propaganda resources, is analyzed. The authors note that the successful counteroffensive and territory de-occupation had a significant military-political impact. From a military perspective, the operation allowed Ukrainian forces to strengthen positions, occupy advantageous positions, and avoid heavy urban combat.

Conclusion. Politically, the success of the operation prompted Ukraine's partners to act more decisively and actively support Ukraine. In conclusion, the authors underscore that the operation was properly planned and executed, drawing attention from the scientific community to analyze the contemporary Russian-Ukrainian war.

Keywords: Slobozhan offensive operation, Russian invasion of Ukraine, Strategy and Operational Art, Counteroffensive, Kharkiv Oblast.

Автори заявляють про відсутність конфлікту інтересів. Спонсори не брали участі в розробленні дослідження; у зборі, аналізі чи інтерпретації даних; у написанні рукопису; в рішенні про публікацію результатів.

The authors declare no conflicts of interest. The funders had no role in the design of the study; in the collection, analyses or interpretation of data; in the writing of the manuscript; in the decision to publish the results.